

Εισαγωγή

Η πορνεία ως μεμονωμένη δραστηριότητα χάνεται στο χρόνο. Είναι μια μορφή εκμετάλλευσης του γενετήσιου ενστίκτου, μιας σαρκικής ανάγκης, που όμως κατά καιρούς υπηρέτησε τους κοινωνικά ισχυρούς, ακόμα και τις πολυθεϊστικές θρησκείες (ιερή πορνεία) σε βάρος των γυναικών. Παρά τις απαγορεύσεις, ακόμα και από το χριστιανισμό, παρέμεινε ως στοιχείο του κοινωνικού χώρου, αν και η πολυπληθής άγρια εκμετάλλευση συνόδευε πάντα τα άτομα αυτά. Στην κοινωνική διαστρωμάτωση η θέση της πόρνης θεωρούνταν υποδεέστερη (ήταν στο τέλος της κοινωνικής κλίμακας) και η λέξη για μια γυναίκα αποτελούσε βρισιά.

Στην παρούσα εργασία θα δοθούν τα υπάρχοντα στοιχεία για τη Λαμία, με όσο γίνεται σύντομο τρόπο, αποφεύγοντας προσωπικά δεδομένα των ανθρώπων του χώρου.

Οι λέξεις και η σημασία τους

Η γυναίκα του οίκου ανοχής χαρακτηρίζεται με τον όρο «πόρνη», που σημαίνει «πουλημένη» (από το πέρνημι = πουλώ) ή «προς πώληση», που είναι υπαινιγμός όχι για το επάγγελμά τους αλλά για το ότι πουλήθηκαν σε κάποια αγορά, καθώς στην πλειοψηφία τους ήταν σκλάβες. Αντίθετα, για την πλειοψηφία των γυναικών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με αμοιβή, προτιμάται ο όρος *εταίρα* ή σύντροφος. Ο όρος απέκτησε πολύ γρήγορα υποτιμητική σημασία και αναφέρεται αποκλειστικά στην ευτελέστερη κατηγορία γυναικών. Η ελληνική γλώσσα διαθέτει συνώνυμα με ιδιαίτερο πλούτο.

A. Στα αρχαία χρόνια

Η δημόσια πορνεία¹ στους λαούς της Εγγύς Ανατολής και ανατολικής Μεσογείου απέκτησε θρησκευτικό «ένδυμα» με τη μορφή της Ιερής² Πορνείας, σε ναούς της θεάς της Γονιμότητας και του Έρωτα. Από τον 3ο αι. π.Χ. συναντούμε τον όρο «ιερόδουλες», ως θεράποντες των ναών. Ο Ηρόδοτος αναφέρει, το πιο επαίσχυντο έθιμο των Βαβυλωνίων. Κάθε ντόπια γυναίκα, μια φορά στη ζωή της, ήταν υποχρεωμένη να «στηθεί» στο ναό της Αφροδίτης και να συνυπάρξει μ' έναν ξένο.

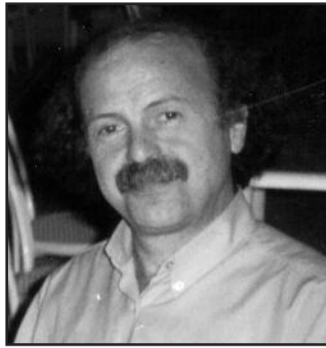
Ειδικά για την Κόρινθο, όπως αναφέρει ο Στράβων (από το 44 π.Χ.), ότι είχε χίλιες και πλέον ιερόδουλες-εταίρες στο ιερό της Αφροδίτης (Ιερά Πορνεία). Αυτές έφερναν σημαντικό πλούτο στην πόλη (κυρίως από τους διερχόμενους ναυτικούς³).

Συλεύρεση άνδρα με εταίρα (490-480 π.Χ.)

Στον ευρωπαϊκό χώρο, τα πρώτα δημόσια πορνεία πρέπει να εμφανίστηκαν στην αρχαία Αθήνα. Ο νομοθέτης και σοφός Σόλων ήταν ο πρώτος που ταξινόμησε κοινωνικά τους μεν άνδρες ανάλογα με το εισόδημά τους, ενώ τις γυναίκες με βάση τα «καθήκοντά» τους. Είναι γνωστή η διατύπωση⁵: «*Τις πόρνες τις έχουμε για την ηδονή, τις παλλακίδες για τις καθημερινές φροντίδες και τις συζύγους για τους γνήσιους απογόνους και τη φύλαξη του σπιτικού*».

Κύριος σκοπός του ήταν η διαφύλαξη⁶ της καθαρότητας της φυλής, επιβάλλοντας άμεσα ένα μέτρο δημόσιας υγιεινής. Εφόσον τα σπίτια αυτά ήταν δημόσια, ήταν υπό κρατικό έλεγχο και διευθύνονταν από τον «πορνοβοσκό». Εκμισθώνονταν από τη Βουλή και πλήρωναν φόρο, το «πορνικόν», σε ειδικούς εισπράκτορες (πορνοτελώνες). Έτσι κτίστηκε ο ναός της Πάνδημης Αφροδίτης. Παράλληλα όμως, δόθηκε το δικαίωμα σε ιδιώτες να διαχειρίζονται πορνεία, πληρώνοντας το σχετικό φό-

 Γράφει ο
 Κωνσταντίνος Αθαν. Μπαλωμένος
 Φυσικός

Οίκοι ανοχής

ρο. Εκτός της νόμιμης πορνείας εμφανίστηκε και η παράνομη με νεαρά άτομα, που άγρευαν πελάτες στα όρια της πόλης.

Υπήρχε και η ανώτερη πορνεία από τις εταίρες, όχι για ικανοποίηση σωματικής ανάγκης, αλλά με ψυχαγωγικό ερωτισμό, που έχαιρε κοινωνικής εκτίμησης. Η φήμη αυτών των εταίρων εκτός άλλων (σωματικά - πνευματικά προσόντα, πλούτος) οφειλόταν και στις βαθιές σχέσεις με επιφανή πρόσωπα της κοινωνίας και την ανάλογη επίδραση σ' αυτά. Εταίρες γνωστές είναι: Ασπασία, Λαΐς, Φρύνη, κ.ά.

Η γνωστότερη συνοικία της αρχαίας Αθήνας με πλήθος πορνείων ήταν ο Κεραμεικός.

B. Ρωμαϊκά χρόνια - Βυζάντιο - Τουρκοκρατία

Στα ρωμαϊκά χρόνια, το ιδιόμορφο αυτό «τρίγωνο» (πόρνη-παλλακίδα-σύζυγος) συνέχισε να υφίσταται, όπου η νόμιμη μονογαμία ήταν ένα πρόσχημα για την πραγματική πολυγαμία.

Στα χρόνια του χριστιανισμού, έγιναν μεγάλες προσπάθειες για την πάταξη της πορνείας και κάθε σαρκικής σχέσης (προγαμιαίας ή εξωσυζυγικής). Εκλείσαν τους οίκους ανοχής. Όμως η διασπορά των εκδιδόμενων γυναικών αύξησε σημαντικά τα αφροδίσια νοσήματα, με σοβαρές κοινωνικές επιπτώσεις και χαλάρωση των ηθών. Έγινε λοιπόν αναγκαία η αποδοχή των πορνείων, με κατάλληλη νομοθεσία ώστε να διασφαλίζει το κοινωνικό σύνολο από πλευράς υγείας και με κανόνες ηθικής. Στους επόμενους αιώνες νομοθετήθηκαν οι όροι λειτουργίας των πορνείων και καθιερώθηκε η περιοδική ιατρική εξέταση των εκδιδόμενων γυναικών.

Έτσι για τις γυναίκες υπήρχαν δύο επιλογές: σύζυγος ή εταίρα. Οι πόρνες ήταν ελεύθερες και άγρευαν πελάτες σε δρόμους και πλατείες, αλλά υπήρχαν και σε σπίτια (π.χ. Μαρία η Αιγυπτία).

Οι βυζαντινές ιερόδουλες περιορίζονταν στις «περιοχές με τα κόκκινα φανάρια» όπως και οι πόρνες στην Ρώμη στα βόρεια και στα νότια της Αγοράς. Οι προαγωγοί αγόραζαν νεαρά κορίτσια από τους πατεράδες τους στην επαρχία και τα εγκαθιστούσαν σε σπίτια. Άλλες ήταν σερβιτόρες σε ταβέρνες ή σε πανδοχεία, αλλά δέχονταν και πελάτες.

Από τον 6ο αι. μ.Χ. η πορνεία γίνεται σε οίκους ανοχής. Οι βυζαντινές ιερόδουλες διακρίνονταν σε θεατρίνες-εταίρες (όπως η Θεοδώρα) και σε φτωχές (όπως η Μαρία η Αιγυπτία). Ο λόγος για τον οποίο το χριστιανικό βυζαντινό κράτος έκανε «τα στραβά μάτια» στην πορνεία ήταν τα κρατικά έσοδα από τη φορολογία τους. Η εμφάνιση⁷ της σύφιλης⁸ θεωρήθηκε θεϊκή τιμωρία, όπως και η αμαρτία της σεξουαλικής απόληψης. Οι εκκλησιαστικοί πατέρες κήρυτταν ότι η πορνεία και η ανισύλληψη φέρουν το θάνατο. Για την εγκυμονούσα πόρνη η πλέον πιθανή επιλογή ήταν η άμβλωση, που γινόταν με δηλητήρια ή με αιχμηρά εργαλεία.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, κυρίως οι μεγάλες πόλεις και ιδίως όσες είχαν και εμπορικά λιμάνια όπως π.χ. Θεσσαλονίκη, διέθεταν λουτρά, χανουμάκια, χασισοποτεία και πορνοστάσια, για ποικίλες απολαύσεις στους επισκέπτες τους. Οι Οθωμανοί αξιωματούχοι είχαν μικρά ιδιωτικά χαρέμια. Για τις μικρές πόλεις όμως δεν ίσχυε το ίδιο.

Γ. Οι οίκοι ανοχής στη Λαμία κατά τον 19ο αιώνα

Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, η Λαμία ήταν μια πόλη ακριτική χωρίς υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση), με ελάχιστους γιατρούς και φάρμακα, που αναζητούσε - όπως και τα άλλα μέρη του τόπου μας - κάποια κοινωνική οργάνωση, με βελτίωση των όρων ζωής τους, κυρίως δε την αποφυγή των ασθενειών. Στη Λαμία έρχονται πολλοί ομογενείς από τον παροικιακό ελληνισμό και τα τουρκοκρατούμενα μέρη. Αργότερα, θα φθάσουν Θεσσαλοί πρόσφυγες, μετά τα αποτυχημένα κινήματα.

Το 1835 διορίστηκε ο πρώτος νομιάτρος στη Φθιώτιδα, ο Δαμιανός Γεωργίου από την Κοζάνη. Τον διαδέχθηκε ο Μελέτιος Γεωργιάδης από τη Νιγρίτα, από το 1836 και παρέμεινε μέχρι το θάνατό του (9-3-1877).

Από το 1837 άρχισε να λειτουργεί το Λοιμοκαθατήριο Ταράτσας (ή Καραντίνα) για υγειονομικό έλεγχο όσων έρχονταν από την Τουρκία με λοιμώδη νοσήματα. Έπαψε να λειτουργεί το 1881.

Από περιγραφή⁹ του περιηγητή Γρηγόρη Περδικάρη, το 1844 δίνουμε ένα μικρό απόσπασμα:

«... Η Λαμία δεν έχει χάσει τα τουρκικά χαρακτηριστικά της και το σπίτι του οικοδεσπότη μας Δρόσου Μανσόλα με το μεγάλο σαλόνι και το γυναικωνίτη του, με τα καφασωτά παράθυρα, τους κήπους του, τις θρύσες και τα μπάνια του ... Η Λαμία είναι από μερικές απόψεις το Ζητούνι των Τούρκων. Έχει τόσα πολλά τουρκικά χαρακτηριστικά, για να μοιάζει με ελληνική πόλη, αλλά οι σημερινοί κάτοικοί της, αν και ζουν στα χαρέμια, έχουν εντούτοις μια γυναίκα...»

Δεν υπάρχουν οίκοι ανοχής, αλλά κάποιες διάσπαρτες γυναίκες στην πόλη. Στα χάνια της πόλης δεν έχουμε πληροφο-

ρίες για σερβιτόρες, που - ίσως - προσέφεραν και άλλες υπηρεσίες.

Για βραχύ διάστημα, από το 1853 μέχρι το 1858 περίπου, λειτούργησε στη Λαμία το «Νοσοκομείο των σφυροκωλιώντων». Αυτό ήταν ένα αφροδίσιο νόσημα.

Στις αρχές της δεκαετίας 1860-70 στη συνοικία της Λαμίας, που ανήκει στον Ι. Ν. της Παναγίας Δέσποινας, λειτουργεί ένας αριθμός «σπιτιών», που προκαλεί την αντίδραση των άλλων κατοίκων. Ο τοπικός τύπος¹⁰ γράφει σχετικά:

«... επικαλούμεθα την προσοχήν του κ. Νομάρχου επί της σκανδαλώδους υποθέσεως, ήτις τοσαύτας επέφερεν ταραχάς και λιπηράς σκηνάς, εις την συνοικία της Αγίας Δεσποίνης εν Λαμία, όσας μέλλει να αποφέρη εισέτι διατηρουμένων των πορνών των δημοσίων γυναικών εις το αυτό μέρος είναι η αγανάκτησις των νοικοκυριών εντίμων οικογενειών, εν τω μέσω των οποίων ο κ. Αστυνόμος ετοποθέτησεν τας αισχράς γυναίκας έφτασεν εις το μη περαιτέρω ...»

Οι διαμαρτυρίες των κατοίκων απέδωσαν και οι οίκοι ανοχής στη συνοικία της Παναγίας Δέσποινας έκλεισαν. Ακολούθησε διασπορά των γυναικών αυτών, που αναζητήσαν κάποια στέγη. Για να αποφύγουν νέες διαμαρτυρίες, επέλεξαν το δυτικό άκρο της Λαμίας. Εκεί υπήρχαν τότε αρκετοί υδρόμυλοι από το νερό του μυλαύλακου μέχρι κάτω στη θέση Αραπόρεμα, όπου ήταν τα σφαγεία της Λαμίας. Οι τοπικές αρχές έδωσαν σιωπηρά την άδεια εγκατάστασης του Οίκου Ανοχής στην - όπως την έλεγαν τότε - Συνοικία των Υδρομύλων. Διατηρήθηκαν εκεί - σχεδόν - μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα.

Βέβαια οι κάτοικοι της συνοικίας άρχισαν τις διαμαρτυρίες, με αναφορές στο Νομάρχη και στην αστυνομία. Στην τοπικό τύπο¹¹ (1891) διαβάζουμε:

«Η συνοικία «Υδρομύλων» και οι προ ημερών επιδόσαντες την αναφοράν τω κ. Νομαρχούντι ομοηγοούσιν αυτώ δημοσία μεγάλης χάριτας δια την έστω και ποιάν τινα ψυχίαν αυτών εκ της διασκορπίσεως των εν τω πορνικώ Υδρομύλων καταστήματι ελευθέρων πθών γυναικών, φαίνεται ότι επέδρασαν τη χλιπαρά Αστυνομία τα προς την Διοίκησιν παράπονα των προς αυτήν ανηνεχθέντων».

Ο τότε διευθυντής της αστυνομίας Δουλαβέρης (το 1894), που έλαβε την αναφορά των κατοίκων της συνοικίας Υδρομύλων, μετά και από απόφαση του Νομάρχου, άλλαξε γνώμη και αναζητήσε άλλο χώρο για εγκατάσταση των γυναικών αυτών. Επέλεξε¹² λοιπόν μια περιοχή, όπου ήταν το παλιό Νεκροταφείο¹³ του Γολγοθά, το οποίο είχε πλέον καταργηθεί. Εκεί δίπλα βρίσκονταν οι δημοτικές αποθήκες και θα μπορούσαν με κάποια μικρή δαπάνη να μετατραπούν σε κατοικία των ιεροδούλων.

Φαίνεται ότι ο δήμος Λαμίας δεν διέθεσε τις αποθήκες, ούτε τα αναγκαία χρήματα για τις απαραίτητες εργασίες, ώστε αυτές να γίνουν κατοικήσιμες. Ακολούθησε διασπορά των κοινών γυναικών σε διάφορα χάνια, ξενοδοχεία ή σπίτια του κέντρου της πόλης, με αποτέλεσμα την αύξηση των αφροδισίων νοσημάτων. Έγιναν διαμαρτυρίες προς το δήμο Λαμίας για αντιμετώπιση του προβλήματος και τρόπους προστασίας.

Το 1898 έγινε πρόταση από τον Αστυνόμο Λαμίας, όπως χρησιμοποιηθεί το κτίριο του πρώην Λοιμοκαθατηρίου¹⁴ Λαμίας για νοσοκομείο των γυναικών με αφροδίσια νοσήματα, αφού πριν αναλάβει ο δήμος Λαμίας τη συντήρηση και λειτουργία του (για τροφή των νοσηλευόμενων γυναικών, φάρμακα, ιατρικές επισκέψεις, για φωτισμό και άλλα έξοδα). Το δημοτικό Συμβούλιο Λαμίας (με πλειοψηφία) ενέκρινε¹⁵ τη σύσταση του Θεραπευτηρίου, αναλαμβάνοντας τα έξοδα. Δεν είναι γνωστό πότε έκλεισε το Θεραπευτήριο αυτό (πιθανά στην πρώτη 10ετία του 20ού αι.)

Η καταπολέμηση των ασθενειών απασχόλησε από παλιά τον άνθρωπο, όμως μέχρι τις αρχές του 20ού αι. φάρμακα ειδικά για ορισμένη ασθένεια, ήταν ελάχιστα. Εκτός από την κινίνη (ή κινίνο) για την ελονοσία και την εμετίνη για τη δυσεντερία, να αναφερθούν τα άλατα του υδραργύρου για τη σύφιλη.

Ο πρώτος που δημιούργησε χημική ουσία για φάρμακο και δοκιμασμένο, ήταν ο Γερμανός Πάουλ Έρλιχ (1854-1915) με την σαρβαράνη-606 (όπως ονομάστηκε αρχικά), για τη θεραπεία της σύφιλης (1909).

Δ. Οι οίκοι ανοχής στη Λαμία κατά τον 20ό αιώνα

Στην αυγή του νέου αιώνα, το 1900, μετά από την πίεση της κοινής γνώμης, ο νομάρχης Σπανίδης¹⁶ έκλεισε τους οίκους ανοχής, αν και παρέμειναν λίγες κοινές γυναίκες σε διάφορα σημεία της πόλης. Σ' αυτή την απόφαση συνετέλεσαν και τα κινήματα του ιερωμένου Πανάρετου Δουληγέρη, που αύξησαν τις φωνές των μεγαλοσχήμων κυριών για απομάκρυνση.

Η λύση ήταν πρόσκαιρη όμως. Ο τύπος¹⁷ της εποχής (1910) μας επιβεβαιώνει ότι έγινε νέα διασπορά των οίκων ανοχής σε διάφορα σημεία της Λαμίας, όπως και κατά το παρελθόν. Μάλιστα, ο τότε φρούραρχος Λαμίας Αναστ. Γεωργούλης, για

(πορνεία) στη Λαμία

συνέχεια από τη σελίδα 8

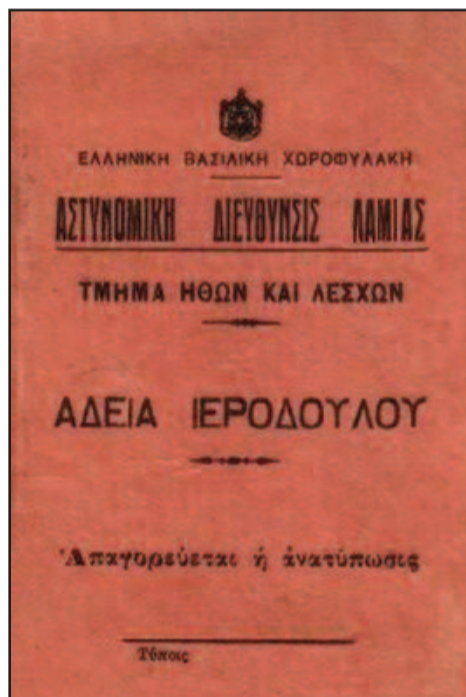
προστασία της υγείας των ανδρών της φρουράς, με έγγραφο προς το Δήμο Λαμίας ζήτησε να εγκατασταθούν οι κοινές γυναίκες σε ένα μέρος.

Το επόμενο έτος (1911) ο τύπος επέστρεψε με νέο δημοσίευμα¹⁸ ζητώντας από τους αρμόδιους να σταματήσει η ανοχή της πόλεως Λαμίας και να προβούν στην έξωση των οίκων ανοχής. Απαιτούσαν να φύγουν οι κοινές γυναίκες από τα πανδοχεία και να εγκατασταθούν μακράν της πόλεως, αλλιώως να διαταχθεί το κλείσιμο αυτών.

Η περίοδος που ακολούθησε, με την απουσία των στρατευμένων στα μέτωπα των εθνικών αγώνων (Βαλκανικοί Πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Μικρασιατική Εκστρατεία) έφεραν ύφεση στο θέμα, που παρέμενε ανοιχτό. Ο ερχομός των εξαθλιωμένων προσφύγων ανάγκασε κάποια άτομα - από ανάγκη ή από εκμετάλλευση - να ασκήσουν το επάγγελμα. Έτσι επιβαλλόταν η λήψη μέτρων.

Θεσπίστηκε λοιπόν ο πρώτος νόμος 3032/1922 στην Ελλάδα, που με Β.Δ.

όριζε τη συγκρότηση «Επιτροπής προς καταπολέμηση των αφροδισίων νόσων», που αποτελέιτο από 3-5 μέλη (συνήθως νομάρχης - αστυνομικός Διευθυντής - νομιάτρος), με καθήκοντα : το χαρακτηρισμό μιας γυναίκας (άσημνης, κοινής, ελεύθερης), τον αποχαρακτηρισμό της, την υποχρεωτική εξέταση από γιατρούς, την επιθεώρηση των οίκων ανοχής και των συνα-

Το εξώφυλλο της Αδειας Ιεροδούλου

φικών δημοσίων κέντρων. Ο χαρακτηρισμός όσο και ο αποχαρακτηρισμός ήταν στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής και κανείς δεν ρωτούσε την άμεσα ενδιαφερόμενη αν επιθυμεί ή όχι τον χαρακτηρισμό.

Από τις 30-4-1923, με Βασιλικό Διάταγμα, οι "άσημνες" γυναίκες χωρίζονταν σε "κοινές" (που μένουν μόνιμα και εργάζονται σε οίκους ανοχής) και σε "ελεύθερες" (που ασκούν το επάγγελμα είτε στο σπίτι τους, είτε σε οίκο ανοχής). Το Τμήμα Ηθών και Λεσχών της αστυνομίας τους έδινε την Άδεια Ιεροδούλου, η οποία ανανεωνόταν κάθε 1 ή 2 χρόνια.

Το 1929 στη Λαμία δημοσίευμα¹⁹ με τίτλο "ΕΚΛΥΣΙΣ ΗΘΩΝ", αναφέρει ότι :

"Αι ιερόδουλοι εκτοπισθείσαι εκ των γνωστών οίκων ανοχής διασκορπίσθησαν καθ' όλην την πόλιν την οποίαν και περιτρέχουν ημέραν και νύχτα ελεύθεροι. Υποθέτομεν ότι η επιτροπή δημοσίων ηθών, δεν σκοπούσε δια των εσχάτως ηλφθέντων μέτρων την εκηλάικευσιν των ηθών αλλή την περιστολήν της εκλήσεως τούτων όπερ δεν επιτυγχάνεται δυστυχώς, δια των ηλφθέντων μέτρων".

Σε άλλο δημοσίευμα²⁰ επισημαίνεται η νόσος των αφροδισίων (εννοεί τη σύφιλη) γράφοντας "Κατά τας μαρτυρίας των ιατρών ειδικών και μη, τόσον εις την πόλιν μας όσον και εις τας γύρω κοινότητας η νόσος των αφροδισίων έχει εξαπλωθεί επικινδύνως." Ο τοπικός τύπος καλούσε τους αρμόδιους για "συστηματικό αγώνα κατά της νόσου". Το ίδιο έτος, ο γιατρός Απόστολος Κουνούπης, με την ειδικότητα του "συφιλιδολόγου" (!) εκδίδει βιβλίο στη Λαμία, με τίτλο «Αγών κατά των αφροδισίων νοσημάτων».

Η καταγγελία μιας γυναίκας "ελευθερίων ηθών" (το 1929) στον τότε Νομάρχη, ότι ένας ενωμοτάρχης την εκβιάζει με απειλές και της αποσπά χρήματα, μετά από προσημειωμένο χαρτονόμισμα του Νομάρχη, είχε ως αποτέλεσμα τη σύλληψη²¹ του διεφθαρμένου αστυνομικού. Οι γυναίκες αυτές ζούσαν με διαρκή φόβο από προστάτες, "τσατσάδες", κακούς χωροφύλακες και νταήδες.

Το 1930, με τον συμπληρωματικό νόμο 19/1930 καθοριζόταν ο τρόπος νοσηλείας των εκδιδόμενων γυναικών, η πληρωμή των νοσηλίων, η μετακίνηση σε άλλη πόλη, κ.ά. Οι γυναίκες εξετάζονταν δύο φορές την εβδομάδα από αφροδισιολόγο. Όταν είχαν τα έμμηνα (περίοδο), δεν δέχονταν πελάτες. Χωρίς άδεια, δεν μπορούσαν να βγουν από τον οίκο ανοχής! Με άλλα λόγια ήταν φυλακισμένες. Οι τιμές ήταν από 25 δρχ.

Γυναίκες περιμένουν τον πελάτη (Συνοικία Βαρδαρίου Θεσσαλονίκης)

(πιο φτηνά) και έφταναν τις 50 δρχ. (τα ακριβότερα).

Η εγκατάσταση των γυναικών στο κέντρο της Λαμίας, στην αγορά περιοχή κοντά στην πλατεία Λαού και Ελευθερίας, πίσω από τον Ι.Ν. της Ευαγγελίστριας, γνωστή με το όνομα Εφτά Βρύσες, φέρει νέα σειρά από διαμαρτυρίες. Τοπική εφημερίδα²² γράφει ότι "όλες οι αρχές (διοικητικές, δημοτικές, αστυνομικές) το γνωρίζουν αλλή δεν ενεργούν." Οι ελεύθερες αυτές γυναίκες εμφανίζονται ως "αρτίστες" και εργάζονται αμισθί (!) σε καφωδεία του κέντρου της πόλης. Ένα ποσοστό από τα ποτά τη παίρνει η γυναίκα, παραμένοντας όλη τη νύχτα εκεί. Μάλιστα η ιδιοκτησία κάποιων από αυτά τα καταστήματα ανήκει στον Ι. Ν. της Παναγίας Δέσποινας, που οι καταστηματάρχες τα υπενοικιάζουν στις γυναίκες αυτές με υψηλό ενοίκιο.

Το ίδιο έτος²³ (1931) δημιουργήθηκε Επιτροπή²⁴, που συγκέντρωσε 800 και πλέον υπογραφές κατοίκων που διαμαρτύρονταν²⁵ προς το δήμαρχο Λαμίας Γεώρ. Πλατή και το νομάρχη Θεοακάκη, ζητώντας την άμεση απομάκρυνση των οίκων ανοχής από το κέντρο της πόλης. Προτείνουν την εγκατάσταση σε δημοτικά οικήματα νοτίως του λόφου Γοιγοθά (που παλιότερα χρησιμοποιήθηκαν για όσους είχαν ευλογία).

Η πίεση της κοινής γνώμης προς τους αρμοδίους έφερε αποτέλεσμα. Δόθηκε εντολή να εκκενωθούν τα "σπίτια" στο κέντρο της πόλης. Δεν είχε όμως διάρκεια η προσπάθεια αυτή.

Το 1933, "υπό το πρόσχημα²⁶ της προσωρινότητας οι εκκενωθέντες οίκοι ανοχής καταλαμβάνονται από τας παλαιάς και νέας τροφίμους των. Έτσι η ασχημία, η εγκληματικότητα, το άγος εγκαθίστανται εις το κέντρον της πόλεως προς δόξαν των αρχών, αι οποία δικαιολογούνται ότι δεν ευρίσκουν πού να εγκαταστήσουν τας γυναίκας αυτές. Εν τωιαύτη περιπτώσει ας τας εγκλείσουν εις τα χάνια, όπου έμενον και άλλοτε και ας απαλλάξουν τους δρόμους και τας πέριξ της εκκλησίας οικίας από τον εξευτελισμόν τον οποίον υφίσταται και η θρησκεία και τα ήθη και τα έθιμα της πόλεως μας. Άλλη λύσις δεν χωρεί."

Από την περίοδο 1929-34, σε παλιό κτίριο (ιδιοκτησίας Βογιατζή), που βρισκόταν στη ΝΑ γωνία των οδών Κολλοκοτρώνης

Οι δεσποινίδες της Αθηνών (1907, Πικάσσο) Αναφέρεται σε πορνείο στην οδό Αγιών της Βαρκελώνης.

και Ροζάκη-Αγγελή, λειτουργούσε οίκος ανοχής με πολλές γυναίκες. Η εξάπλωση των αφροδισίων νόσων (σύφιλη, βλεννόρροια) στη Λαμία, από τις κοινές γυναίκες, που είχαν εγκατασταθεί σε διάφορα σπίτια της πόλης και η έλλειψη κάποιου κτιρίου εκτός αυτής, οδήγησε την εφ. "ΕΛΕΓΧΟΣ"²⁷ (η οποία δέχτηκε επιστολές αναγνωστών της) το 1934, να προτείνει την εγκατάστασή τους στο παραπάνω παλιό κτίριο. Την ίδια περίοδο υπήρχε και λειτουργούσε ένας ακόμα οίκος ανοχής στην άλλη άκρη του τετραγώνου, δηλ. στη γωνία των οδών Ροζάκη-Αγγελή και Καλύβα-Μπακογιάννη.

Η έξαρση των περιστατικών με αφροδίσια νοσήματα, μέχρι το 1940, οδήγησε το Δήμο Λαμίας, με απόφασή του (αριθ. 217/14-5-1940) να προσλάβει γιατρό παθολόγο-αφροδισιολόγο, που εξέταζε τις γυναίκες και

τις οδηγούσε στο νοσοκομείο για θεραπεία. Αυτό το δημοτικό ιατρείο λειτουργούσε όλα τα έτη της Κατοχής και μετά.

Την περίοδο της Κατοχής τα ξενοδοχεία της πόλης εξυπηρέτησαν τη συνεύρεση στρατιωτών με συνήθως κοινές γυναίκες, στα οποία αυτές διέμεναν. Ήταν μια περίοδος στην ουσία χωρίς έλεγχο στον αριθμό αυτών των γυναικών, στις μετακινήσεις τους από ή σε άλλα μέρη και στην κατάσταση της υγείας τους.

Το έτος 1943 έγινε η πλήρης και αποτελεσματική θεραπεία της σύφιλης με τη χημική ουσία σαλβαρσάνη²⁸. Αυτή παρασκευάστηκε το 1910 από το Γερμανό Πάουλ Έρλιχ. Από το 1940 που αυτή απομονώθηκε, ακολούθησαν δοκιμές με πενικιλίνη και τελικά το 1943 (οπότε παρασκευάστηκε βιομηχανικά) επιβεβαιώθηκε η εξαιρετική αποτελεσματικότητά της.

Ο μικροβιολόγος-γιατρός Θεμιστοκλής Σκουτέλης, μέσω του τοπικού τύπου²⁹ ανακοινώνει την "...πρωτοφανή επέκταση της νόσου... Στη χώρα μας οι ασθενείς εκ της συφιλιδός ανέρχονται σε πολλές χιλιάδες". Κάλεσε όλους να μιλήσουν και να σημάδουν τον κίνδυνο για το λαό μας.

Ε. Λίγα στοιχεία μερικών κοινών γυναικών

Στα Βιβλία των Ιερών Ναών της Λαμίας καταγράφηκαν κάποιες κοινές γυναίκες που έζησαν και μερικές τελεύτησαν στην πόλη αυτή. Με σεβασμό στα άτομα αυτά, χωρίς επώνυμα φυσικά, θα παρατεθούν λίγα στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα :

Στη ζώνη της ενορίας του Ι.Ν. Παναγίας Δέσποινας υπήρξαν :

α/α	Όνομα	έτη	ηλικία	καταγωγή	Ε/ Α
1	Σοφία	1888-1923	35	Αγρίνιο	κοινή
2	Στάσα	1901-1931	30	Σμύρνη	άγαμη

Είναι αμέσως φανερό η αλλότρια καταγωγή των γυναικών αυτών (Αγρίνιο, Σμύρνη). Επίσης η λιγότερη ζωή τους σε ηλικίες 30 και 35 ετών.

Τη δεκαετία του '30, στη ΒΔ γωνία των οδών Ροζάκη-Αγγελή και Αιόλου, ήταν οίκος ανοχής.

Στην οδό Ανδρούτσου (στενό), αρχίζοντας από την οδό Κουνούπη, προς τις Εφτά βρύσες, στα δεξιά, ήταν τρία καφεουζερι και μέσα ήταν τα καμπαρέ και οι οίκοι ανοχής.

Στη ζώνη της ενορίας του Ι.Ν. Ευαγγελισμού της Θεοτόκου (Ευαγγελίστρια), καταγράφηκαν το 1928 η Δήμητρα και η Μαρία, με επάγγελμα "ιερόδουλος", το 1931 η Βούλα με επάγγελμα "εταίρα" και το 1946 η Ευαγγελία πάλι ως "εταίρα".

Στην οδό Καραϊσκάκη (από την πλατεία Λαού ανηφορίζοντας, στα δεξιά) τη δεκαετία του '30, μετά το καφενείο των κυνηγών, στο ισόγειο ήταν το καμπαρέ του Χρόνη Χρυσούλη. Στο ανώγειο ήταν οίκος ανοχής.

Στην πλατεία Ελευθερίας, στα σκαλιάκια (οδός Ναυαρίνου), μετά τα Δημοτικά Ουρητήρια, ήταν ένα Ποικιλοεργείο, μετά ήταν το Εστιατόριο του (πρόσφυγα από την Προύσα) Στρατή Αφεντούλη και μετά 2-3 οίκοι ανοχής (γνωστή ήταν η Μαρίκα).

Από τη δεκαετία του '70, στη ζώνη της ενορίας του Ι. Ν. Παναγίας Δέσποινας, η όμορφη Λουκία είχε το "σπίτι" της. Αργότερα παντρεύτηκε.

Ζ. Στα μεταπολεμικά χρόνια

Το 1950, μετά την επαναλειτουργία των οίκων ανοχής στο κτίριο της γωνίας των οδών Ροζάκη-Αγγελή και Καλύβα-Μπακογιάννη, μέσω του τοπικού τύπου, επιστρέφει η πρόταση³⁰ για εντατική επιτήρηση από την αστυνομία Ηθών, ή καλύτερα για εξεύρεση ενός άλλου οικήματος σε απόκεντρο σημείο της πόλης, για εγκατάσταση των κοινών γυναικών. Η αντίδραση για τους οίκους ανοχής στις Εφτά Βρύσες, πίσω από το Μητρο-

συνέχεια στη σελίδα 10

Οίκοι ανοχής (πορνεία) στη Λαμία

συνέχεια από τη σελίδα 9

πολιτικό Ναό και η πίεση μέσω του τύπου³¹ εντείνεται ζητώντας από το Δήμο Λαμίας να γκρεμιστούν και στη θέση τους να γίνει πηλασία, όπως προβλεπόταν από το σχέδιο πόλεως.

Το 1955 ψηφίζεται ο Νόμος 3310/1955. Εκτός άλλων, ως αφροδίσια νοσήματα ορίζει τη σύφιλη, τη βλεννόρροια, το μαλακό έλκος, τα κονδυλώματα και τη νόσο των Nicola-Faurve. Επίσης ο νόμος στη γυναίκα που χαρακτηρίστηκε ως άσημη, δίνει τη δυνατότητα να ζητήσει αποχαρκτηρισμό από την Επιτροπή, αν αποδείκνυε ότι έπαψε να ασκεί το επάγγελμα και δεν έπασχε από αφροδίσιο νόσημα. Η Επιτροπή γνωμοδοτούσε μετά από αίτησή της και από εργαστηριακό έλεγχο (εκκρίματος και αίματος).

Τα χρόνια πέρασαν και στις αρχές της δεκαετίας του '80, και συγκεκριμένα με το νόμο 1193/1981 καταργήθηκε ο χαρακτηρισμός "άσημη" και αντικαταστάθηκε από τον χαρακτηρισμό "εκδιδόμενη επί αμοιβή". Η γυναίκα έπρεπε να ήταν τουλάχιστον 21 ετών και να ζητήσει το χαρακτηρισμό. Όμως ο νόμος είχε ασάφειες και ήταν δύσκολος ο αποχαρκτηρισμός (εφόσον ήταν στη διακριτική ευχέρεια του αστυνομικού διευθυντή).

Με το νόμο 2734/1999 ο χαρακτηρισμός καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από Πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος για εκδιδόμενα άτομα με αμοιβή, που είχε διάρκεια 3 ετών. Οι προϋποθέσεις για να εκδοθεί αυτό το Πιστοποιητικό ήταν για άτομο: ηλικίας 18 ετών, άγαμο, σε χηρεία ή διαζευγμένο, να μην πάσχει από σεξουαλικά μεταδιδόμενη νόσο, να μην πάσχει από ψυχική νόσο, να μην κάνει χρήση ναρκωτικών και να μην έχει καταδικαστεί για ανθρωποκτονία, αποπλήρωση παιδιών, μαστροπεία, σωματεμπορία, ηλσεία, εκβίαση και χρήση όπλων. Θέμα αποχαρκτηρισμού δεν υπήρξε, εφόσον η άδεια είχε ημερομηνία λήξης.

Οι άδειες που χορηγούν οι δήμοι, μπορούν να εκδίδονται μέχρι και τρία άτομα, δηλαδή το άτομο στο οποίο ανήκει ο οίκος ανοχής και άλλα δύο άτομα. Σήμερα, η αστυνομία απλώς ελέγχει τη νομιμότητα της λειτουργίας των οίκων ανοχής.

Οι γυναίκες που εργάζονται σε οίκους ανοχής πρέπει να έχουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, να υπόκεινται σε υγειονομικό έλεγχο και να εργάζονται είτε με μεροκάματο είτε με ποσοστά. Σύμφωνα με το νόμο, δεν επιτρέπεται να εργάζονται περισσότερες από μία ανά βάρδια στον οίκο ανοχής, δηλαδή απαγορεύεται ο ομαδικός εταιρισμός.

Στα τελευταία χρόνια, βάσει νόμου, η πορνεία αποτελεί πταίσμα ενώ η μαστροπεία και η διευκόλυνση πορνείας αποτελεί πλημμέλημα. Δηλαδή όταν οι αστυνομικοί διαπιστώσουν ότι ένα άτομο εκπορνεύεται δεν το συλλαμβάνουν, αλλά συντάσσουν βεβαίωση παράβασης και το άτομο αυτό παραπέμπεται στο πταισματοδικείο.

Από το 2004, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Λαμίας (αριθ. 182/26-5-2004) καθόρισε σε 8, το ανώτατο όριο οίκων ανοχής στη Λαμία (ήταν ήδη 8 οι εκδιδόμενες γυναίκες), στην περιοχή της ανατολικής Νέας Μαγνησίας. Τα τελευταία χρόνια (2014-15), σε 3 "σπίτια" που λειτουργούν στην περιοχή αυτή έγινε ανακαίνιση. Τα κόκκινα φώτα έγιναν γαλάζια!

Στις μέρες μας, τα κορίτσια των οίκων ανοχής, μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα και τα σπίτια με τα «κόκκινα φανάρια» δεν θυμίζουν εκείνα του παρελθόντος. Οι σύγχρονοι οίκοι ανοχής διαθέτουν μέχρι και σελίδες στο διαδίκτυο, όπου οι πελάτες περιγράφουν τις εμπειρίες τους και αξιολογούν τα κορίτσια και το "σπίτι".

Ανακαινισμένα κτίρια των "σπιτιών" της Λαμίας (17-10-2015)

Ο κόσμος της ανάγκης, με τον εκβιασμό του προσάτη, δεν ονειρεύτηκε να πουλήσει το σώμα του. Οι προσωπικές ιστορίες της πλειοψηφίας των γυναικών αυτών περικλείουν τραγωδίες. Δυστυχώς επαληθεύεται η γνωστή και πικρή πρόταση:

"Από την κόλησσή μου σου φωνάζω, εικόνα σου είμαι κοινωνία και σου μοιάζω".

Κωνσταντίνος Αθαν. Μπαλωμένος
φυσικός

Επίλογος

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- Βιβλία Ιερών Ναών Λαμίας
- εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, 1928-1940, Λαμία.
- εφ. ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΥΟΣ, 1862, Λαμία
- εφ. ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙ, 1891, Λαμία .
- εφ. ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ, 1894, Λαμία.
- εφ. ΤΟ ΣΚΡΙΠ, 1910-11, Αθήναι.
- εφ. ΑΣΤΗΡ, 1900.
- εφ. ΕΛΕΓΧΟΣ, 1934, Λαμία.
- εφ. ΛΑΜΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ, 1945, Λαμία.
- εφ. ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ, 1950, 1952, Λαμία.
- Νικολάου Δαβανέλλου: "Οίκοι ανοχής στη Λαμία", Πρακτικά 4ου Συνεδρίου Φθιωτικής Ιστορίας, 9-11/11/2007, σ. 267-279, Λαμία, 2010.
- Αγγέλα Φωτοπούλου: "Οι κυρίες των «αμαρτωλών» σπιτιών της παλιάς Θεσσαλονίκης", Ιστοσελίδα <https://trenomag.wordpress.com/>
- Ιστοσελίδα <http://tsavalos.com>
- Ιστοσελίδα <http://www.mixanitouxronou.gr>
- Αθανασίου Κ. Μπαλωμένου: "Δρόμοι, Καταστήματα και Ιδιοκτησίες της προπολεμικής Λαμίας (δεκαετία '30)", περ. ΦΘΙΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ 2001, Λαμία.
- Ιστοσελίδα <http://proletariates.blogspot.gr>
- Claudine Dauphin: "Πορνεία στη Βυζαντινή Ιερή Γη", Μετάφραση: Ανδρονίκη Μαστοράκη, Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, Παρίσι.(1996 Volume 3) Πανεπιστημιακό Κολλέγιο Δουβλίνου, Ιρλανδία
- Ανδρέα Λεντάκη: "Ιερά πορνεία", εκδ. ΔΩΡΙΚΟΣ, 1990, Αθήνα.
- Βικιπαίδεια.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- ¹ Δεν θα γίνει αναφορά στην ιδιωτική πορνεία.
- ² Πρωτοεμφανίστηκε στη Βαβυλώνα, σε Αρμενία. Μετά σε Αίγυπτο, Λυδία, Κύπρο, Φοινίκη, Καρχηδόνα, Παλαιστίνη, Καππαδοκία, Κόρινθο. Επίσης σε Άραβες και Επιζεφύριους Λοκρούς.
- ³ Υπήρχαν γυναίκες και άνδρες (περισσότερες ήταν οι γυναίκες). Δεν ήταν κατ' ανάγκην πόρνες.
- ⁴ Είναι γνωστή η φράση "ου παντός ανδρός es Κόρινθον έσθ' ο πλους" ή "ου παντός πλιν es Κόρινθον".
- ⁵ του Αθηναίου ρήτορα Απολλόδωρου (4ος αι.) στο λόγο του "Κατά Νεαίρας", όπως μνημονεύεται από το Δημοσθένη (59.122).
- ⁶ Ξέναρχος, Το Πένταθλον (Αθήναιος, XIII, 568).
- ⁷ Για τη σύφιλη υπάρχουν δύο αντικρουόμενες θεωρίες. Σύμφωνα με την Κολλομβιανή ή Αμερικανική θεωρία, η σύφιλη (Treponema pallidum) εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1493 στη Βαρκελώνη, από τους ναυτικούς που συνόδευαν το Χριστόφορο Κολόμβο. Η μονιστική θεωρία ισχυρίζεται ότι η ωχρή treponema υπάρχει από τις προϊστορικές εποχές και έχει διαδοθεί με τέσσερις διαφορετικές μορφές: την ρινθα στην Αμερικανική ήπειρο, την ριαη στην Αφρική, την bejel στην Sahel, και τέλος την αφροδίσια σύφιλη, που είναι η τελική μορφή μιας σπειροχαιτς με πολλές μεταλλάξεις και φυσική προσαρμογή.
- ⁸ Σύγχρονοι παθολόγοι εκτιμούν ότι η αφροδίσια σύφιλη υπήρχε ήδη από την Αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη.
- ⁹ Νικ. Δαβανέλλος-Γεώργ. Σταυρόπουλος: "Λαμία, με τη γραφίδα των περιηγητών (1159-1940)", σελ. 106, εκδ. ΟΙΩΝΟΣ, 2005, Λαμία.
- ¹⁰ εφ. ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΥΟΣ, 6-1-1862, Λαμία.
- ¹¹ εφ. ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙ, έτος Α', φ. 44, σ. 4, 16-11-1891, Λαμία.
- ¹² εφ. ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ, έτος Α', φ. 20, 6-3-1894, Λαμία. Διευθυντής της εφημερίδας αυτής ήταν ο δικηγόρος Θεμ. Λαζ. Λάζος. Διετέλεσε και δήμαρχος Λαμίας την περίοδο 1887-91.
- ¹³ Βρισκόταν κοντά στο λόφο Γολγοθά, όπου ήταν τότε η καρμανιόλα και γινόταν η εκτέλεση των θανατοποινιτών (κυρίως ληστών, κ.ά.), εκεί όπου σήμερα είναι το κτίριο του Κέντρου Παιδικής Μέριμνας Αρρένων (πρώην Ορφανοτροφείο Αρρένων).
- ¹⁴ Λειτουργήσε την περίοδο 1837-1881, όταν η Φθιώτιδα ήταν ακριτικός νομός της Ελλάδος.
- ¹⁵ Πρακτικό της 12ης Συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Λαμίων, στις 28 Σεπτεμβρίου 1898.
- ¹⁶ εφ. "ΑΣΤΗΡ", 2-12-1900.
- ¹⁷ εφ. "ΤΟ ΣΚΡΙΠ", 10-4-1911, Αθήναι.
- ¹⁸ εφ. "ΤΟ ΣΚΡΙΠ", 10-4-1911, Αθήναι.
- ¹⁹ εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, φ. 150, σ. 1, 15-6-1929, Λαμία.
- ²⁰ εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, φ. 161, σ. 1, 24-7-1929, Λαμία.
- ²¹ εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, φ. 155, σ. 2, 4-7-1929, Λαμία.
- ²² εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, φ. 376, 2-7-1931, Λαμία.
- ²³ Αστυίατρος τότε ήταν ο Λουκάς Αντωνοπουλάκης (1896-1953).
- ²⁴ Συγκροτήθηκε από τους Ηρ. Αβραμόπουλο, Κ. Αθανασίου, Α. Καϊλάνη, Κ. Ορφανό, Ευάγ. Ραχούτη και Χριστ. Σιόπουλο.
- ²⁵ εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, 1-9-1931, Λαμία.
- ²⁶ Είδηση με τίτλο "ΕΓΚΛΗΜΑ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ", εφ. Η ΕΠΑΡΧΙΑ, φ. 615, σ. 1, 31-3-1933, Λαμία.
- ²⁷ εφ. ΕΛΕΓΧΟΣ, 17-2-1934, Λαμία.
- ²⁸ Στην αρχή τη σαλβαράνη την έλεγαν "606", επειδή ήταν το αποτέλεσμα μετά από 606 χημικά πειράματα του Έρλιχ. Ακολούθησε η νεοσαλβαράνη, που μέχρι την ανακάλυψη της πενικιλίνης ήταν το μοναδικό φάρμακο για τη σύφιλη.
- ²⁹ εφ. ΛΑΜΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ, φ. 29, 30-6-1945, Λαμία.
- ³⁰ εφ. ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ, φ. 166, 12-11-1950, Λαμία.
- ³¹ εφ. ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ, φ. 316, 2-3-1952, Λαμία.

“ΛΑΜΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ”

ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Συνδρομή στην ψηφιακή έντυπη έκδοση

- Για 12 μήνες ➔ 45,00 €
- Για 6 μήνες ➔ 30,00 €
- Για 3 μήνες ➔ 20,00 €
- Για 1 μήνα ➔ 10,00 €

Η πιο φρέσκια ενημέρωση

Μικρές Αγγελίες σε χαμηλότερες τιμές

- 1 εβδομάδα από 25 € ➔ 20 €
- 2 εβδομάδες από 40 € ➔ 30 €
- 1 μήνας από 70 € ➔ 50 €

Η επιλογή που συμφέρει

Διαφημιστικό Banner στο site www.lamiakos-typos.gr

Καταχώρηση μεγέθους "κάρτας" από 0,7 € την ημέρα

* Ελάχιστος χρόνος: 1 μήνας (κόστος 25 € με τον ΦΠΑ 23%)

Για να σας βλέπουν κάθε μέρα

ΔΩΡΕΑΝ

οι Μικρές Αγγελίες (στο site του Λ.Τ.) για ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ από Ανέργους

Βοήθεια σ' αυτόν που έχει ανάγκη

★ Τηλέφωνο επικοινωνίας για Πληροφορίες και Διευκρινίσεις 22310 51414 ★